

**Wyzwania i zagrożenia
dla bezpieczeństwa
międzynarodowego i narodowego
pod koniec drugiej dekady XXI wieku**

**Redakcja naukowa
Katarzyna Czornik
Monika Szynol**



UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

**Wyzwania i zagrożenia
dla bezpieczeństwa
międzynarodowego i narodowego
pod koniec drugiej dekady XXI wieku**

50^{lat} Uniwersytetu
Śląskiego
w Katowicach

**Wyzwania i zagrożenia
dla bezpieczeństwa
międzynarodowego i narodowego
pod koniec drugiej dekady XXI wieku**

Redakcja naukowa
Katarzyna Czornik
Monika Szynol

Recenzent
MARCIN LASOŃ

Spis treści

Wstęp	7
-------------	---

Część I. Wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego w wymiarze europejskim i globalnym

MIECZYŚLAW STOLARCZYK Kierunki ewolucji europejskiego systemu bezpieczeństwa międzynarodowego w drugiej dekadzie XXI w.	15
TOMASZ KUBIN Kryzysy w Unii Europejskiej jako wyzwanie i zagrożenie dla bezpieczeństwa europejskiego	63
MONIKA SZYNOL Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony Unii Europejskiej w drugiej dekadzie XXI w.	87
TOMASZ OKRASKA Ewolucja unipolarnego systemu międzynarodowego i jej implikacje dla bezpieczeństwa międzynarodowego	109
KATARZYNA CZORNIK Bliski Wschód jako region ścierania się interesów mocarstw regionalnych i globalnych. Implikacje dla bezpieczeństwa międzynarodowego	135
MARCIN DOMAGAŁA Potencjał ogólny, znaczenie i wyzwania Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej (ECOWAS)	159
EUGENIUSZ JANUŁA Militaryjne aspekty pierwszego dwudziestolecia XXI w.	181
MIRON ŁAKOMY Cyberdżihad w połowie drugiej dekady XXI w.: formy – metody – strategie dystrybucji	201

Część II. Wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego. Aspekty polskie

WŁODZIMIERZ WĄTOR Terroryzm CBRN – wyzwanie dla służb i administracji publicznej	219
TOMASZ KWIATKOWSKI Zagrożenie terroryzmem w kontekście międzynarodowej informacji realizowanej przez Biuro Współpracy Międzynarodowej KGP	247

GRZEGORZ WYDROWSKI	
Bezpieczeństwo osobowe = osobiste	265
NORBERT WILCZYŃSKI	
Wpływ migracji na rozwój przestępczości zorganizowanej, ze szczególnym uwzględnieniem przestępczości narkotykowej	281
DANIEL BUZDEREWICZ	
Przestępczość narkotykowa na przykładzie województwa śląskiego – zagrożenia lokalne i zewnętrzne – międzynarodowe	297
ANNA JAROSZ	
Polski system penitencjarny wobec kobiet w XXI w.	311
Noty o Autorach	341
Summary	343
Zusammenfassung.....	343

Wstęp

Bezpieczeństwo jest głównym celem (megacelem) zarówno polityki wewnętrznej, jak i zagranicznej państw, a zarazem głównym kryterium oceny efektywności prowadzonej polityki w obu tych wymiarach. Bezpieczeństwo narodowe, rozumiane jako brak zagrożenia i poczucia zagrożenia podstawowych dla danego narodu wartości, to główny cel (motyw) polityki każdego państwa narodowego. Jednakże bardziej precyzyjne niż „bezpieczeństwo narodowe”, szczególnie w odniesieniu do państw wielonarodowych, wydaje się pojęcie „bezpieczeństwo państwa”, które w praktyce politycznej oznacza zdolność państwa i jego społeczeństwa do zapewnienia warunków jego istnienia (przetrwania oraz biologicznego przeżycia ludności) i rozwoju, a także zachowania integralności terytorialnej, niezależności politycznej, stabilności wewnętrznej oraz poprawy jakości życia. Bezpieczeństwo jest określane i definiowane w kontekście zagrożeń dla danego podmiotu (jednostki, grupy, narodu, społeczeństwa jako całości). Zagrożenie oznacza subiektywne lub rzeczywiste występowanie niebezpieczeństwa dla danego podmiotu, dla uznawanych przez niego wartości, interesów i celów. Bezpieczeństwo państwowe (narodowe) ma dwa wymiary: wewnętrzny (wewnątrzpaństwowy) i zewnętrzny (realizowany w bliższym i dalszym środowisku międzynarodowym).

Istotą polityki bezpieczeństwa zewnętrznego państwa jest rozpoznawanie zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa występujących w bliższym i dalszym środowisku międzynarodowym oraz podejmowanie – przez decydentów polityki zagranicznej i bezpieczeństwa państwa – działań, mających na celu eliminowanie tych zagrożeń lub tylko ich ograniczanie. Natomiast istotą polityki bezpieczeństwa wewnętrznego jest rozpoznawanie zagrożeń istotnych dla bezpieczeństwa państwa występujących wewnątrz niego oraz podejmowanie – przez instytucje państwowe i pozapaństwowe – działań, mających na celu eliminowanie bądź przynajmniej ograniczanie zagrożeń występujących wewnątrz państwa, istotnych z punktu widzenia potrzeb i interesów społeczeństwa danego państwa jako całości, środowisk, grup społecznych, jak i poszczególnych jednostek. Podejmowanie działań na rzecz eliminowania zagrożeń bądź ich ograniczania to zatem istota polityki bezpieczeństwa międzynarodowego oraz narodowego realizowanej przez poszczególne państwa. Bezpieczeństwo zewnętrzne jest głównym komponentem polityki zagranicznej każdego państwa, natomiast bezpieczeństwo wewnętrzne jest najważniejszym elementem polityki wewnętrznej danego kraju. Oczywiście, ze względu na postępujący proces umiędzynarodowienia poszczególnych sfer aktywności ludzkiej, między polityką bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego występują coraz ściślejsze związki (np. walka z terroryzmem).

W realizowanej przez państwo polityce bezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego niezwykle istotną rolę odgrywa jego aspekt subiektywny, przede wszystkim zaś percepcja zagrożeń przez decydentów polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym trafne (bądź nie) odczytywanie przez nich zagrożeń dla bezpieczeństwa danego państwa. Trafne rozpoznawanie zagrożeń, adekwatne do istniejących w rzeczywistości, jest podstawą do podejmowania skutecznych działań w realizowanej polityce bezpieczeństwa, w tym do stosowania odpowiednich środków zmierzających do ich eliminowania, ograniczania, a także niedopuszczania do powstawania niektórych z nich.

Polityka bezpieczeństwa państwa jest uzależniona od wielu uwarunkowań (determinant), zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Ze względu na zróżnicowane uwarunkowania polityki bezpieczeństwa poszczególnych państw, w tym m.in. różnice w tzw. ich sile fizycznej (m.in. w potencjale ekonomicznym, technologicznym, militarnym, demograficznym), efektywności ich dyplomacji oraz stopniu trafności odczytywania przez grupy rządzące istniejących bądź potencjalnych zagrożeń, różny jest zakres zapewniania realnego bezpieczeństwa dla danego państwa. Bezpieczeństwo jest bowiem wartością stopniowalną, co oznacza, że państwo może być mniej lub bardziej bezpieczne. Większość uwarunkowań polityki bezpieczeństwa narodowego Polski, a także innych państw, ma charakter dynamiczny, podlega procesowi zmian. Zmieniają się także wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego i narodowego. Dlatego też cele w polityce bezpieczeństwa nie są formułowane w sposób niezmienny. Wraz ze zmianą zagrożeń i wyzwań zmianie ulegają również priorytety w polityce bezpieczeństwa. Zmieniają się też decydenci, którzy stanowią centralne ogniwo polityki bezpieczeństwa państwowego.

Wśród wielu typologii zagrożeń dla bezpieczeństwa w okresie pozimnowojennym wyodrębnia się m.in.:

- zagrożenia tradycyjne, związane z groźbą lub użyciem siły między państwami lub przez strony wojujące w ramach jednego państwa;
- zagrożenia nietradycyjne (asymetryczne), związane z pojawieniem się w życiu międzynarodowym podmiotów niepaństwowych, takich jak grupy terrorystyczne czy przestępcze, których działalność uległa intensyfikacji w okresie pozimnowojennym;
- zagrożenia związane z rozwojem cywilizacyjnym, dotyczące m.in. środowiska naturalnego i cyberprzestrzeni;
- zagrożenia związane z pojawieniem się nowych kategorii bezpieczeństwa, w rodzaju bezpieczeństwa zdrowotnego, energetycznego, surowcowego, żywnościowego czy migracyjnego.

Nieco inny podział zagrożeń to podział na:

- zagrożenia militarne (np. zagrożenie napaścią zbrojną, wyścig zbrojeń, handel bronią, proliferacja broni masowego rażenia);
- nacjonalizmy i konflikty etniczne, w tym nacjonalizm i separatyzm;
- terroryzm, w tym terroryzm religijny i cyberterroryzm;

- transgraniczna przestępczość zorganizowana (np. przemysł narkotyków, przemysł nielegalnych imigrantów, handel kobietami, pranie brudnych pieniędzy);
- zagrożenia informatyczne, w tym cyberterroryzm;
- państwa upadłe¹.

Znaczenie tychże zagrożeń dla polityki bezpieczeństwa poszczególnych państw jest różne (np. tzw. zagrożenia asymetryczne dotyczą przede wszystkim państw Zachodu). Różne jest też uwrażliwienie decydentów polityki bezpieczeństwa poszczególnych państw na wymienione rodzaje zagrożeń. Występują często poważne różnice między państwami, nawet ściśle ze sobą współpracującymi, odnośnie do ważności poszczególnych zagrożeń (np. pojawia się niekiedy pytanie: co jest najważniejszym obecnie zagrożeniem dla państw członkowskich Unii Europejskiej – Rosja, tzw. Państwo Islamskie czy zagrożenia migracyjno-uchodźcze?). Uzależnione jest to m.in. od geopolitycznego usytuowania, doświadczeń historycznych, potencjału, pozycji międzynarodowej (np. supermocarstwo, mocarstwo, państwo średniej wielkości) i ról odgrywanych przez dane państwo. Jedną z tendencji realizowaną w ostatnich dziesięcioleciach przez poszczególne państwa polityki bezpieczeństwa jest poszerzanie zakresu treściowego bezpieczeństwa o aspekty pozawojkowe (pozamilitarne). Inna prawidłowość to coraz ściślejszy związek bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego oraz bezpieczeństwa państwowego i międzynarodowego. W wyniku stałego wzrostu współzależności i intensyfikacji procesów globalizacji bezpieczeństwo każdego państwa jest w coraz większym stopniu funkcją bezpieczeństwa międzynarodowego.

Celem niniejszej publikacji jest zdiagnozowanie najważniejszych zagrożeń dla bezpieczeństwa międzynarodowego i narodowego pod koniec drugiej dekady XXI w. Akcent został postawiony na ukazanie głównych wyzwań i zagrożeń występujących w europejskim i światowym systemie międzynarodowym. Istotnym bowiem celem zbioru jest ukazanie ewolucji regionalnego, w tym europejskiego, jak i globalnego systemu międzynarodowego w drugiej dekadzie XXI w. oraz wskazanie na związane z tym wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego. Ważne jest nie tylko zidentyfikowanie obecnych zagrożeń, ale też tych potencjalnych, którym już dzisiaj można by przeciwdziałać poprzez trafne „odczytywanie” ewolucji systemu międzynarodowego w poszczególnych regionach świata, jak i w skali globalnej. Jednym z celów zbioru jest ukazanie niektórych zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego Polski, szczególnie w kontekście wzrostu zagrożeń terroryzmem oraz nielegalnej migracji.

¹ Szerzej zob. *Bezpieczeństwo międzynarodowe czasu przemian. Zagrożenia – koncepcje – instytucje*. Red. R. KUŹNIAR, Z. LACHOWSKI. Warszawa 2003; *Świat wobec współczesnych wyzwań i zagrożeń*. Red. J. SYMONIDES. Warszawa 2010; *Bezpieczeństwo międzynarodowe. Teoria i praktyka*. Red. K. ŻUKROWSKA, M. GRĄCIK. Warszawa 2006; *Bezpieczeństwo międzynarodowe po zimnej wojnie*. Red. R. ZIĘBA. Warszawa 2008; P. TURCZYŃSKI: *Bezpieczeństwo europejskie. Systemy, instytucje, funkcjonowanie*. Wrocław 2011; *Bezpieczeństwo w XXI wieku. Asymetryczny świat*. Red. K. LIEDEL, P. PIASECKA, T.R. ALEKSANDROWICZ. Warszawa 2011; *Bezpieczeństwo międzynarodowe*. Red. R. KUŹNIAR et al. Warszawa 2012; *Polska w systemie bezpieczeństwa międzynarodowego*. Red. M. PIETRAŚ, K.A. WOJTASZCZYK. Warszawa 2016.

Publikacja zawiera czternaście artykułów, w których dokonana została analiza wybranych wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa międzynarodowego i narodowego w drugiej dekadzie XXI w. Całość została podzielona na dwie części.

Część pierwsza, zatytułowana *Wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego w wymiarze europejskim i globalnym*, została opracowana przez badaczy stosunków międzynarodowych. Autorami poszczególnych opracowań są przede wszystkim pracownicy Zakładu Stosunków Międzynarodowych Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W części tej zamieszczono osiem artykułów, poświęconych m.in. problematyce ewolucji systemu bezpieczeństwa, wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa Unii Europejskiej, Bliskiego Wschodu i Afryki czy zjawiska cyberdżihadu. Rozpoczyna ją artykuł Mieczysława Stolarczyka pt. *Kierunki ewolucji europejskiego systemu bezpieczeństwa międzynarodowego w drugiej dekadzie XXI w.* Celem badawczym opracowania jest wskazanie głównych wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego w Europie, które doprowadziły w ostatnich latach do znacznego pogorszenia stanu bezpieczeństwa na kontynencie europejskim (zmniejszenia zarówno poczucia bezpieczeństwa, jak i faktycznego, obiektywnego jego stanu), w tym także Polski. W kolejnym artykule, zatytułowanym *Kryzysy w Unii Europejskiej jako wyzwanie i zagrożenie dla bezpieczeństwa europejskiego*, Tomasz Kubin identyfikuje najważniejsze problemy Unii Europejskiej w kontekście wyzwań dla sfery bezpieczeństwa. Poświęca on uwagę m.in. kryzysowi uchodźczemu/migracyjnemu, wzrostowi zagrożenia terroryzmem na terenie państw UE, decyzji Wielkiej Brytanii dotyczącej opuszczenia unijnych struktur, kryzysowi gospodarczemu i jego następstwom oraz konfliktowi na Ukrainie. Monika Szynol w artykule pt. *Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony Unii Europejskiej w drugiej dekadzie XXI w.* charakteryzuje główne wyzwania i perspektywy stojące przed polityką bezpieczeństwa i obrony UE, która w analizowanym okresie (także w porównaniu do dekad wcześniejszych) znajduje się w fazie wyraźnej stagnacji. W kolejnym artykule – *Ewolucja unipolarnego systemu międzynarodowego i jej implikacje dla bezpieczeństwa międzynarodowego* – Tomasz Okraska ukazuje najważniejsze aspekty ewolucji globalnego systemu międzynarodowego w pierwszej i drugiej dekadzie XXI w. oraz wskazuje ich implikacje dla bezpieczeństwa międzynarodowego. Katarzyna Czornik w artykule pt. *Bliski Wschód jako region ścierania się interesów mocarstw regionalnych i globalnych. Implikacje dla bezpieczeństwa międzynarodowego* koncentruje się na ukazaniu, w jakich kierunkach i na jakich płaszczyznach przebiega rywalizacja międzymocarstwowa w regionie Bliskiego Wschodu. Dokonuje również analizy wiodących tendencji oraz linii przebiegu ścierania się interesów mocarstw regionalnych i globalnych w tej części globu oraz wskazuje na ich główne implikacje dla szeroko pojętego bezpieczeństwa międzynarodowego. Celem kolejnego opracowania, przygotowanego przez Marcina Domagałę – *Potencjał ogólny, znaczenie i wyzwania Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej (ECOWAS)*, jest scharakteryzowanie kształtu instytucjonalnego ECOWAS oraz wskazanie realnego znaczenia i obecnej pozycji tej organizacji w ramach Unii Afrykańskiej. Z kolei

Eugeniusz Januła w tekście pt. *Militarne aspekty pierwszego dwudziestolecia XXI w.* prowadzi rozważania na temat wyścigu zbrojeń i dążeń do uzyskania przez poszczególne państwa przewagi militarnej, niezbędnej dla politycznej dominacji w początku XXI w. W ostatnim artykule zamieszczonym w tej części zbioru, zatytułowanym *Cyberdzihad w połowie drugiej dekady XXI w.: formy – metody – strategie dystrybucji*, opracowanym przez Mirona Lakomego, autor wskazuje na główne cechy współczesnego cyberdzihadu, przede wszystkim w odniesieniu do stosowanych form i metod propagandy *online*, jak również wykorzystywanych strategii dystrybucji, z perspektywy generowanych w ten sposób zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego.

Z kolei część druga, zatytułowana *Wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego. Aspekty polskie*, została opracowana przez specjalistów reprezentujących instytucje zajmujące się zwalczaniem wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego, m.in. pracowników Komendy Głównej Policji w Warszawie, Centrum Szkolenia Obrony Przed Bronią Masowego Rażenia Akademii Sztuki Wojennej, Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach, Centralnego Biura Śledczego Policji oraz Fundacji Sprzymierzeni z GROM. Część tą, składającą się z sześciu tekstów, rozpoczyna artykuł Włodzimierza Wątor pt. *Terroryzm CBRN – wyzwanie dla służb i administracji publicznej*. Główną oś rozważań w artykule stanowi analiza zagadnień związanych z celami i motywacjami terrorystów, ich programami i taktyką działania, możliwymi scenariuszami uderzenia, a także obowiązującymi rozwiązaniami prawnymi i organizacyjnymi w zakresie zapobiegania zjawisku, ochrony i reagowania po zdarzeniu. Istotne jest określenie wzajemnych relacji pomiędzy nimi oraz wykazanie ich wpływu na model holistyczno-funkcjonalny systemu antyterrorystycznego w Polsce w przypadku zdarzeń CBRN. W kolejnym artykule – *Zagrożenie terroryzmem w kontekście międzynarodowej informacji realizowanej przez Biuro Współpracy Międzynarodowej KGP* – Tomasz Kwiatkowski systematyzuje i opisuje role poszczególnych komórek organizacyjnych BMWP KGP oraz wykorzystywanych w międzynarodowej wymianie informacji baz danych, w tym w sprawach zagrożenia życia i zdrowia ludzkiego. Natomiast Norbert Wilczyński w artykule zatytułowanym *Wpływ migracji na rozwój zorganizowanej przestępczości narkotykowej* zastanawia się nad tym, czy wpływ ten jest analogiczny wobec rozwoju każdego innego rodzaju przestępczości, czy jednak jest on szczególnie związany np. z zamożnością, kręgiem kulturowym czy przyczynami i kierunkami migracji. Grzegorz Wydrowski w opracowaniu pt. *Bezpieczeństwo osobowe = osobiste* przedstawia problemy związane z zapewnieniem bezpieczeństwa osobowego funkcjonariuszy służb mundurowych, zarówno w trakcie trwania służby, jak i po jej zakończeniu. Daniel Buzderewicz w tekście pt. *Przestępczość narkotykowa na przykładzie województwa śląskiego – zagrożenia lokalne i zewnętrzne – międzynarodowe* analizuje zwiększoną aktywność grup przestępczych oraz pojedynczych osób w zakresie szeroko rozumianej przestępczości narkotykowej w odniesieniu do województwa śląskiego. Ostatni artykuł w zbiorze, zatytułowany *Polski system penitencjarny wobec kobiet w XXI w.*, opracowała Anna

Jarosz, przedstawiając specyfikę funkcjonowania polskiego systemu penitencjarnego wobec kobiet, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji matek sprawujących opiekę nad dziećmi do lat trzech oraz więźniarek w ciąży.

Prezentowany zbiór jest kolejnym opracowaniem będącym efektem prowadzonych od wielu lat przez pracowników Zakładu Stosunków Międzynarodowych Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach badań dotyczących różnych aspektów polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Polski realizowanej w środowisku międzynarodowym. Dotychczas ukazały się następujące prace dotyczące wskazanych wyżej aspektów: *Dylematy polityki zagranicznej Polski na początku XXI wieku*. Red. K. Czornik, M. Lakomy, M. Stolarczyk. Katowice 2014; *Dylematy polityki bezpieczeństwa Polski na początku drugiej dekady XXI wieku*. Red. K. Czornik, M. Lakomy. Katowice 2014; *Implikacje konfliktu ukraińskiego dla polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Polski. Aspekty polityczne, wojskowe, gospodarcze oraz społeczne*. Red. K. Czornik, M. Lakomy, M. Stolarczyk. Katowice 2015; *Stosunki Polski z mocarstwami w drugiej dekadzie XXI wieku*. Red. K. Czornik, M. Lakomy, M. Stolarczyk. Katowice 2016; M. Stolarczyk: *Rosja w polityce zagranicznej Polski w latach 1992–2015*. Katowice 2016.

Mieczysław Stolarczyk
Katarzyna Czornik
Monika Szynol

* * *

Redaktorzy publikacji pragną złożyć wyrazy podziękowania opiekunowi naukowemu Panu Profesorowi Mieczysławowi Stolarczykowi za okazane wsparcie oraz niezwykle cenne uwagi merytoryczne udzielane podczas opracowywania niniejszego zbioru. Redaktorzy dziękują również Panu Profesorowi Marcinowi Lasoniowi z Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego za przygotowanie recenzji wydawniczej.

Redaktorzy zbioru

Challenges and Threats for International and National Security at the End of the Second Decade of the 21st Century

Summary

This publication aims to diagnose the most important threats to international and national security at the end of the second decade of the 21st century. The emphasis has been placed on presenting the main challenges and threats that occur in the European and global system of international security. What constitutes an important objective of the collection is to show how the international security system has evolved on the regional – both European and global – scale in the second decade of the 21st century, and to point out the challenges and threats to national and international security connected with it. It is important not only to identify the current threats, but also the potential ones, against which measures can be taken already today thanks to an accurate “interpretation” of the developments in the international security system, both in individual regions of the world and on a global scale. One of the objectives of the collection is to show some threats to internal and external security of Poland, especially in the context of increased threats of terrorism and illegal migration.

Herausforderungen und Bedrohungen für internationale und nationale Sicherheit am Ende der zweiten Dekade des 21. Jahrhunderts

Zusammenfassung

Die Publikation hat zum Ziel, die wichtigsten Bedrohungen für internationale und nationale Sicherheit am Ende der zweiten Dekade des 21. Jahrhunderts zu erkennen. Der Schwerpunkt wird dabei auf die im europäischen und globalen internationalen System sichtbar werdenden, wesentlichsten Herausforderungen und Gefahren gelegt. Man bezweckt zwar vor allem, die Evolution des regionalen, darunter des europäischen und globalen internationalen Systems in der zweiten Dekade des 21. Jahrhunderts zu schildern, und auf die dabei verbundenen Herausforderungen und Bedrohungen für nationale und internationale Sicherheit hinzuweisen. Es ist wichtig, nicht nur gegenwärtige, sondern auch potentielle Gefahren zu identifizieren, welche schon heute dank richtiger „Entschlüsselung“ der Evolution des internationalen Systems in den einzelnen Weltregionen und in der ganzen Welt, verhindert werden können. Die Verfasser bemühen sich auch, manche Bedrohungen für innere und äußere Sicherheit Polens, besonders im Zusammenhang mit zunehmendem Terrorismus und illegaler Migration darzustellen.

Wydanie na prawie maszynopisu gwarantowanego

Redakcja
Katarzyna Kondracka

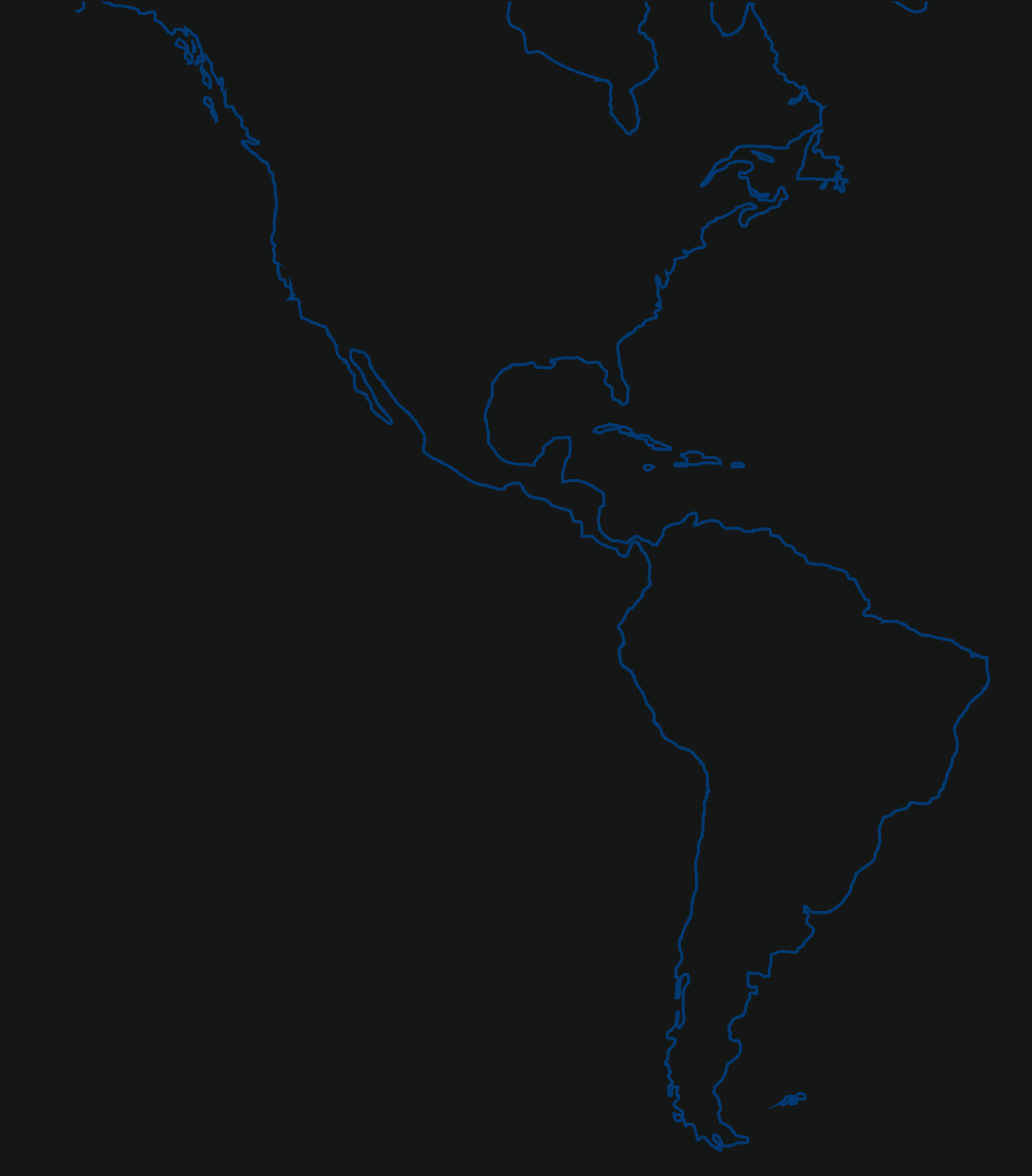
Skład, opracowanie DTP
Beata Klyta

Copyright © 2017 by Uniwersytet Śląski
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISBN 978-83-226-3377-9
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-226-3378-6
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Uniwersytet Śląski
ul. Bankowa 12, 40-007 Katowice

Wydanie I. Liczba ark. druk.: 21,5; ark. wyd.: 26,5. Cena 38 zł (+VAT).
Wydrukowana na papierze offsetowym 90 g.
Do składu użyto krojów pism: Minon Pro oraz Myriad Pro.
Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.”, Sp. K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław



Cena 38 zł (+ VAT)

ISBN 978-83-226-3378-6



9 788322 633786

Więcej o książce

